

И. К. Свешников, БОГАТЫЕ ПОГРЕБЕНИЯ КОМАРОВСКОЙ КУЛЬТУРЫ У С. ИВАНЬЯ РОВЕНСКОЙ ОБЛАСТИ, „Советская Археология”, 1968, 2, s. 159—168, 4 il. w tekście.

Artykuł znanego badacza wczesnej epoki brązu przynosi opis dwóch bogatych kurhanów kultury komarowskiej, odkrytych w Iwaniu, rajon Dubno, gdzie już w 1938 r. odkryto grób szkieletowy tej kultury. Pierwszy z wymienionych kurhanów, o średnicy około 50 m (a więc bardzo duży), został niestety zniszczony, a z inwentarza jego pochówków zachował się tylko brązowy czekan, pochodzący zapewne z Siedmiogrodu. Kurhan II, mniejszy, został przekopany w 1966 roku i zawierał pięć pochówków ciałopalnych i szkieletowych ze śladami otaczających groby konstrukcji drewnianych. Uwagę zwraca ich bogate wyposażenie, tak w ceramikę, jak i wytwory metalowe (złota zawieszka, brązowe szpile, bransolety i sztylet) oraz krzemienne. Analiza C14 wykonana przez laboratorium w Groningen wykazała datę 1285±35 lat przed naszą erą. Jest to pierwsze ustalenie chronologii, dokonane tą metodą dla materiałów kultury komarowskiej, a ma ono również znaczenie dla badań nad kulturami epoki brązu w Polsce. W kurhanie tym bowiem (zawierającym pochówki stratygraficznie sobie współczesne) wystąpiła także szpila typowa dla kultury Nou'a, zaś wpływy tej kultury zaznaczają się także we wczesnych materiałach kultury lużyckiej¹.

Analizy antropologicznej materiału kostnego nie przeprowadzono. Autor próbuje określić płeć nieboszczyków na podstawie inwentarzy grobowych. Przypuszcza on, że kurhan krył zwłoki naczelnika rodu, dwóch jego żon i dwóch niewolników lub niewolnic. Wydaje się jednak, że jest to interpretacja zbyt daleko idąca. Na podstawie inwentarzy grobowych omawianego kurhanu próbuje autor także połączyć z kulturą komarowską niektóre luźne znaleziska i skarby przedmiotów metalowych. Najbardziej dyskusyjne wydają się jego wnioski odnośnie do znaleziska z Peresopnicy².

Praca jest dobrze ilustrowana, zaś materiał zabytkowy omówiony szczegółowo, z przytoczeniem wielu analogii. W sumie krótką publikację materiałów z Iwania ocenić należy jako wystarczający komunikat o jednym ze stanowisk ważniejszych dla badań nad wczesną i środkową epoką brązu na Wołyniu.

Jan Dąbrowski

¹ Por. M. Gedl, *Sprawozdanie z drobnych prac archeologicznych prowadzonych na terenie województwa rzeszowskiego w 1955 r.*, „Sprawozdania Archeologiczne”, t. 9: 1960, s. 87 i n., ryc. 4 i 5.

² A. Cynkałowski, *Materiały do pradziejów Wołynia i Polesia Wołyńskiego*, Warszawa 1961, s. 88 i n., tabl. IX 6—9.